

PILIPINO / PILIPINO / FILIPINO A1

Higher Level / Niveau Supérieur (Option Forte) / Nivel Superior

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

4h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

BAHAGI A

Sumulat ng isang komentaryo tungkol sa isa sa mga sumusunod na sipi:

1(a)

At naisip ko ang labing-apat na taong napapagitan sa atin. Sa akin, ang labing-apat na taon ay maraming katalinuhang naipunla, maraming kabatirang naitarim. Sa labing-apat na taong yaon ay nakilala ko ang buhay, isang mabilis na pag-ikut-ikot na magusot, malihim, masakim, magdaraya. Labing-apat na taong pakikipamuhay sa isang daigdigang sa bawat sandali'y nag-iiwan ng bakas sa puso at damdamin ng isang kinapal. Labing-apat na taon sa buhay na nagtuturong ang pangarap lamang ang maganda at ang katotohanan ay karaniwang nagiging talipandas.

At naisip kong sa labing-apat na taong yaon ay isa kayong walang kasinggandang panaginip na sa aking puso'y kinulayan ko ng lahat ng kahali-halinang hinagap ng isang puso ng nagmamahal. Labing-apat na taon, Senyorita Soledad, na kayo'y sinamba ko sa aking puso, isang kinapal na busilak, matalino sa kanyang kamangmangan, mangmang sa mga makasalanang katalinuhan. Isang kinapal na walang nakikilalang liwanag maliban sa pagbubukang-liwayway ng isang buhay na tahimik at maligaya.

Maaatim ko kayang makita pa ang pagdadapit-hapon ng isang palalo at wagas na panaginip?

Kaya't bayaan sana ninyong sa liham na ito'y isiwalat ko ang laman ng aking puso; isang pagmamahal na naging tanglaw sa aking landasin. At naging handog kong nawa'y maging dapat sa inyo ang mabatid ninyong kayo'y patnubay ng aking buhay na pagkatapos maging lubhang pangahas ay natatakot ngayong makamalas, kung sakali, ng pangungulimlim ng isang umaga, ng pagguho ng isang walang katulad na pangarap.

(Nagbungtong-hininga si Berto at maluwat na tinitigan ang larawan. "Duwag ako, Choleng. Duwag ako. Ngunit sa karuwagang ito'y maitatago ko ang iyong larawan: walang bahid ng walang pagmamaliw na bulaklak ng aking unang pagmamahal. At ang aking umaga'y lalaging liwayway.")

Paalam.

Macario Pineda, *Lalaging Liwayway* (1990)

1(b)

SANAYSAY SA TULA

Ang tula ay sining.

Iisa ang kanilang daigdig:
Ang daigdig ng mga kaluluwa.

Iisa ang kanilang kaharian:
5 Ang kaharian ng kagandahang mulala at
walang malay
Sa kanilang sarili —
Sila na mga matang may pananaw sa dilim,
10 Sa karimlang mahiwaga,
Sa ruok-lalim ng karimlan.

Iisa ang kanilang kaharian:
Ang kaharian ng kagandahang mulala at walang maliw —
Ang kapangyarihan ng Bathalang nasa tao.

Ang tula ay sining:
15 Ang katauhang nagbalik sa dati niyang sarili:
Sa sarili niyang dumarama lamang,
Sa sarili niyang di nagmamatuwid,
Sa sarili niyang daigdig ng karurukan,
Sa kaharian ng Bathala.

Alejandro G. Abadilla (1955)

BAHAGI B

Sumulat ng isang sanaysay tungkol sa isa sa mga sumusunod. Dapat ibatay ang sagot sa dalawa o higit pa, sa apat na akdang pinag-aralan mo sa Bahagi 3. Maaaring tumukoy sa iba pang mga akda pero hindi ito dapat maging pangunahing laman ng iyong sagot.

Ang Sanaysay: Ang Paglitaw ng Pilosopiyang Pilipino

2. Alinman sa dalawa:

- (a) Sa mga pinag-aralang akda, alin sa palagay mo ang pinakamakabuluhan sa kasalukuyan at sa anong dahilan? Magtukoy ng hindi kukulang sa dalawang sanaysay ng magkakaibang akda.

o

- (b) Ihambing ang mga istilong ginamit ng dalawa o higit pang may-akdang pinag-aralan. Sa iyong sagot, bigyan ng partikular na pansin ang sanaysay bilang isang porma.

Ang Nobela: Mga Larawan ng Lipunan

3. Alinman sa dalawa:

- (a) Ayon sa isang kritiko ng nobelang Tagalog, 'ang indibidwal ay...produkto ng mga pwersang panlipunan.' Hanggan saan mo mabibigyang aplikasyon ang pahayag na ito sa mga akdang binasa?

o

- (b) Batay sa mga nobelang pinag-aralan ng magkakaibang may-akda, ihambing ang pagtrato sa mga sumusunod na tema: karukhaan, kasakiman, kawalang-katarungan, pagtitiis, karahasan at pag-asa.

Ang Maikling Katha: Salamin ng Realismong Sosyal

4. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Hanggan saan mo masasabing ang akda ay "salamín ng realismong sosyal?" Pag-usapan ito sa pamamagitan ng pagtukoy sa mga may-akdang pinag-aralan.
o
- (b) Ano ang kaugnayan ng isyung reyalismong sosyal sa porma ng maikling kwento? Magtukoy ng dalawa o higit pang mga may-akda sa iyong sagot.

Ang Tula: Tradisyon ng Nasyonalismo

5. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Hanggan saan, sa palagay mo maaring gamitin ang tula sa pagpapalaganap ng mga isyung pampulitika at pangkultura ng isang bansa? Ibatay ang sagot sa dalawa o higit pang mga makatang pinag-aralan.
o
- (b) Pag-usapan ang istilo o teknikong pangliteraturang ginamit sa mga tula ng mga makatang pinag-aralan. Ano ang bisa nito sa pagtrato ng mga may-akda sa isyung nasyonalismo?

Ang Dula: Isang Martsa sa Kalayaan

6. *Alinman sa dalawa:*

- (a) Batay sa dalawa o higit pang mga dramatistang pinag-aralan mo, pag-usapan ang paglahad ng mga tauhan at ang pagkakaugnay ng mga ito sa isa't-isa sa dula. Ano ang bisa nito sa buong akda at/o sa iyo?
o
- (b) Paano maituturing ang porma o *genre* ng dula na pinaka-angkop na paraan para maihatid ang pangunahing mensahe ng may-akda? Ibatay ang sagot sa dalawa o higit pang may-akdang pinag-aralan.